

Η άριστη αυτοκρατορία. Η πτώση της Ρώμης και ο θρίαμβος της Εκκλησίας (Δημήτρης Μπαλτάς, Δρ. Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών)

/ [Πεμπτούσια](#)

Ο Γιάροσλαβ Πέλικαν (1923-2006), ένας από τους μεγαλύτερους μελετητές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας του 20^{ου} αι., γεννήθηκε στο Εϊκρον του Οχάϊο, από πατέρα Σλοβάκο και μητέρα Σέρβα. Ο πατέρας του ήταν πάστορας της Λουθηρανικής Εκκλησίας, ενώ ο παππούς του, από την πλευρά του πατέρα του, ήταν επίσκοπος της Λουθηρανικής Εκκλησίας της Αμερικής. Οι λουθηρανικές καταβολές του Γ. Πέλικαν είναι εμφανείς ιδιαίτερα στις πρώτες εργασίες του *Martin Luther's works* (1955-1959) και *Martin Luther's Basic Theological Writings*.

Jaroslav Pelikan, Η άριστη αυτοκρατορία. Η πτώση της Ρώμης και ο θρίαμβος της Εκκλησίας, μετ. Δημήτρης Μπαλτάς, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα 2015, σελ. 226

Το 1946 ο Πέλικαν έλαβε το πτυχίο του από τη θεολογική Σχολή της Κονκόρντια στο Σεντ Λιούις. Είκοσι χρόνια αργότερα και μετά από δεκαετή θητεία στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου, άρχισε να διδάσκει Εκκλησιαστική Ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Γέηλ.

Μεταξύ των πολλών ακαδημαϊκών τίτλων που έλαβε - σαράντα δύο επίτιμα διδακτορικά από πανεπιστήμια ανά τον κόσμο- να σημειωθεί ότι διετέλεσε Πρόεδρος της Αμερικανικής Ακαδημίας Τεχνών και Επιστημών, ενώ στα ογδόντα του διορίστηκε επιστημονικός διευθυντής του Προγράμματος για τους θεσμούς της δημοκρατίας (Institutions of Democracy Project) στο Ίδρυμα Annenberg.

Τό 1984 έλαβε το βραβείο John W. Kluge Prize for Lifetime Achievement in the Human Sciences (αντίστοιχο των βραβείων Νόμπελ στους τομείς των ανθρωπιστικών επιστημών) από κοινού με τον Γάλλο φιλόσοφο Πωλ Ρικαίρ. Ο Πέλικαν δώρισε το αντίστοιχο ποσό στην Ορθόδοξη Σχολή του Αγίου Βλαδιμήρου της Νέας Υόρκης, στο Διοικητικό Συμβούλιο της οποίας ήταν μέλος.

Το βιβλίο The Excellent Empire εκδόθηκε το 1987. Ο τίτλος του βιβλίου προέρχεται από μία αντίστοιχη διατύπωση που υπάρχει στην Πολιτεία του Θεού του αγίου Αυγουστίνου. Σε μία γενική θεώρηση, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι το βιβλίο του Πέλικαν αποτελεί εν πολλοίς μία κριτική προσέγγιση της ερμηνευτικής του γνωστού ιστορικού Εδουάρδου Γίββωνα (1737-1794) σχετικά με τους λόγους της παρακμής και της πτώσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας αλλά και της απαξίωσης εκ μέρους του των επιτευγμάτων και της συμβολής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας στην ιστορία του πολιτισμού.

Την ίδια χρονιά ο Πέλικαν δίδει τις «Andrew W. Mellon Lectures» για τη βυζαντινή τέχνη, οι οποίες εκδόθηκαν υπό τον τίτλο Imago Dei: The Byzantine Apologia for Icons (Yale University Press, 1990. Νέα έκδοση: Princeton University Press, 2011).

Το 1990 δημοσιεύθηκε ο τελευταίος τόμος του μνημειώδους πεντάτομου έργου Η χριστιανική παράδοση: Ιστορία της εξελίξεως του δόγματος (Chicago University Press, 1973-1990). Ας σημειωθεί ότι στον Α τόμο αυτού του μνημειώδους έργου (The Emergence of the Catholic Tradition 100-600) ο Πέλικαν αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα των έργων ενός άλλου μεγάλου ιστορικού και θεολόγου, καθηγητή στο Χάρβαρντ, του π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ (1893-1979), τα οποία αναφέρονται στους Πατέρες της Ανατολικής Εκκλησίας.

Κατά τα έτη 1992-1993 ο Πέλικαν έδωσε τις διαλέξεις «Gifford» στο Πανεπιστήμιο του Άμπερντιν, οι οποίες δημοσιεύθηκαν υπό τον τίτλο Christianity and Classical Culture. The Metamorphosis of Natural Theology in the Christian Encounter with Hellenism (Yale University Press, 1993).

Το 1988 αποτελεί ένα έτος-σταθμό στην προσωπική ζωή του Πέλικαν: Ενώ το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ήταν μέλος της Λουθηρανικής Εκκλησίας καθώς και χειροτονημένος πάστορας, ο ίδιος και η σύζυγός του Σύλβια χρίστηκαν ελληνορθόδοξοι στο παρεκκλήσι της Θεολογικής Σχολής του Αγίου Βλαδιμήρου.

Το 2005 ο Πέλικαν εξέδωσε το βιβλίο Whose Bible Is It; A History of the Scriptures Through the Ages, το οποίο κυκλοφόρησε την ίδια χρονιά σε γαλλική μετάφραση με τίτλο A qui appartient la Bible; Le livre des livres à travers des âges (La Table Ronde).

Σε μία αποτίμηση του συνολικού έργου του Πέλικαν, θα μπορούσε να επισημάνει κανείς ενδεικτικά τη γνωστική συγκρότηση, την επιστημονική ακρίβεια και οπωσδήποτε την αναζήτηση της αλήθειας εκ μέρους του συγγραφέως.

Ο σπουδαίος Ιστορικός πέθανε το 2006 στο Χάμντεν του Κονέκτικατ, ύστερα από μακροχρόνια μάχη με τον καρκίνο του ήπατος.

(από τον Πρόλογο του μεταφραστή, σσ. 11-14).